Семчук Юлія
магістрантка кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МУЛЬТФІЛЬМІВ КОМПАНІЇ DISNEY

Переклад мультфільмів неодноразово був об'єктом дослідження вітчизняних (Д. Д. Макарчук, О. Підгрушна, О. Содель та ін.) та зарубіжних (V. Minutella, R. Pagrandytė, J. Astrauskienė та ін.) вчених, що спричинено комплексом лінгвістичних викликів та багатозадачністю при роботі з таким матеріалом. Серед основних труднощів перекладу анімаційних фільмів виокремлюють передачу гумору, гри слів і каламбурів, відтворення культурних реалій та алюзій, адаптацію сленгу й ідіом, збереження мовленнєвих особливостей персонажів, дотримання технічних вимог дубляжу чи субтитрування, а також досягнення балансу між точністю перекладу та локалізацією для цільової аудиторії [1, с. 81-82].

Зважаючи на тривалу популярність аудіовізуальної продукції Disney серед української дитячої аудиторії, матеріалом нашого дослідження є дубляж таких мультфільмів як «Крижане серце», «Зоотрополіс» та «Енканто» з метою виявлення способів відтворення їх лінгвостилістичних особливостей у перекладі.

Перекладачам мультфільму «Крижане серце» вдалося відтворити мовленнєві паспорти персонажів: Анна вирізняється щирістю, емоційністю та безпосередністю, Олаф, навпаки, додає гумору і легкості сюжету, Ельза ж говорить більш стримано та впевнено, демонструючи силу характеру й самоконтроль [4]. Такого результату можливо досягти не лише через передачу змісту слів, а й настрою і стилю мовлення кожного героя, щоб вони звучали природно іншою мовою [5, с. 14]. При цьому окрему складність становлять пісні, адже під час їх перекладу потрібно зберегти риму, ритм і мелодійність [6, с. 215]. Розглянемо для прикладу переклад пісні "Let It Go":

Let it go, let it go, Can't hold it back anymore – Все одно! Все одно! На волю шугне воно!

Let it go, let it go, Turn away and slam the door – Все одно! Все одно! Я здалася вже давно!

I don't care, What they're going to say – Хай женуть! Хай цураються!

Let the storm rage on – Хай кругом зима...

The cold never bothered me anyway – Та холоду я не лякаюся [7].

Рядок "Let it go, let it go" перекладено як «Все одно! Все одно!», що передає внутрішній стан героїні та її прагнення до свободи, але дещо змінює емоційний тон. Неможливість подальшого стримування емоцій головної героїні передають рядки "Can't hold it back anymore", що відтворено за

допомогою смислового розвитку як «На волю шугне воно!» і звучить менш поетично ніж оригінал, але добре поєднується з музичним супроводом. Сцена прощання з минулим життям "Turn away and slam the door" формує активний образ Ельзи – «грюкнути дверима» ("slam the door"), проте у перекладі демонструється слабкість персонажки – «Я здалася вже давно!». У наступних рядках бачимо, що перекладач дещо відійшов від змісту оригіналу задля збереження рими (I don't care, What they're going to say – Хай женуть! Хай цураються!), що допускається при перекладі пісень. Також виявлено приклад векторної трансформації (The cold never bothered me anyway – Та холоду я не лякаюся). Загалом, переклад виконує свої завдання (збереження рими, ритму, зрозумілість для дітей), але головна героїня стає більш пасивною.

Мультфільм «Зоотрополіс» сповнений жартів. Розглянемо приклад: «А щоб заснути, вона рахує себе?» ("Does she count herself to fall asleep?") – жарт побудований на відомому вислові про те, що люди рахують овець, щоб заснути. Оскільки заступниця мера Вівцянка сама є вівцею, Нік іронічно запитує, чи рахує вона саму себе. Такий текст не потребує адаптації, оскільки є однаково зрозумілим для англомовної та української аудиторії. Передача основної ідеї фільму, яку виразила Джуді Гопс, також не становила труднощів. Тут було достатньо послівного перекладу: «Життя трохи безладне. Ми всі робимо помилки. Незалежно від того, яка ви тварина, зміни починаються з вас» ("Life's a little bit messy. We all make mistakes. No matter what type of animal you are, change starts with you.") [3].

Аби передати культурний колорит у перекладі мультфільму «Енканто» перекладачі залишають іншомовні вкраплення у мовленні персонажів, що мають колумбійське походження: «Я пробралася в вежу Бруно, я знайшла його останнє видіння, сім'я в біді, магія помирає, дім руйнується, дар Луїси згасає, і я думаю, що все це через мене? Па́?» (I broke into Bruno's tower, I found his last vision, The family's in trouble, The magic is dying, The house is breaking, Luisa's gift is fading, And I think it's all because of me? Pá?) [2]. Звертання «Ра́» – це скорочена розмовна форма іспанського слова «рара́» (тато). Замість адаптації перекладачі залишили його без змін, що дозволяє зберегти автентичність мовлення персонажів. Такий підхід увиразнює колумбійський колорит та етнічну ідентичність героїв, допомагаючи глядачеві глибше зануритися в культурне середовище мультфільму без втрати зрозумілості сюжету.

Отже, переклад мультфільмів Disney – це складне завдання, що передбачає одночасну передачу змісту, емоцій та характерів персонажів так, щоб вони звучали природно українською. При цьому найбільші труднощі становить переклад пісень та відтворення культурних елементів. Тому переклад мультфільмів – це завжди баланс між точністю і творчістю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абабілова Н. М., Усаченко І. В. Аудіовізуальний переклад як виклик для сучасних перекладачів. Науковий вісник ХДУ Серія Германістика

та міжкультурна комунікація. 2020. № 2. С. 79-85. DOI: https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2020-2-11
2. Енканто: Світ магії (2021). Kinorium. URL: https://ua.kinorium.com/706592/ (дата звернення: 03.06.2026).
3. Зоотрополіс (2016). Kinorium. URL: https://ua.kinorium.com/706151/ (дата звернення: 03.06.2026).
4. Крижане серце (2013). Kinorium. URL: https://ua.kinorium.com/646017/ (дата звернення: 03.06.2026).
5. Baños R. Creating credible and natural-sounding dialogue in dubbing: Can it be taught? The Interpreter and Translator Trainer. 2021. Vol. 15, no. 1. P. 13-33. DOI: https://doi.org/10.1080/1750399X.2021.1880262
6. Fitri A., Dewi H. D., Hidayat R. S. The Quality of Rhyme and Rhythm in Song Lyric Translation. Paradigma: Jurnal Kajian Budaya. 2022. Vol. 12, no. 2. P. 212–227. DOI: https://doi.org/10.17510/paradigma.v12i2.507
7. Frozen – Let It Go (Все одно). Lyrics Translate. URL: https://lyricstranslate.com/uk/vse-odno-%D0%B2%D1%81%D0%B5-%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE-let-it-go-its-all-same-let-it-go.html (дата звернення: 03.06.2026).

Чумак Галина

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна

Ліщук Юлія

магістрантка кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОСТРЕДАГУВАННЯ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ НОРМАТИВНИХ АКТІВ ЄС

Стрімкий розвиток технологій машинного перекладу та їх активне впровадження у сферу юридичного перекладу зумовлюють необхідність дослідження особливостей постредагування текстів нормативно-правового характеру. Актуальність проблеми визначається потребою забезпечення стилістичної точності й відповідності перекладу нормам офіційно-ділового стилю, оскільки автоматизовані системи перекладу нерідко відтворюють юридичні конструкції буквально, з використанням калькованих конструкцій, що може призводити до порушення мовних норм української мови та особливостей українського юридичного дискурсу.